

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΡΖΕ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΜΕΣΑ ΣΕ ΜΙΑ ΦΟΥΣΚΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ: Ερζέ, Ζωρζ Προσπέρ Ρεμί (Hergé, George Prosper Remi)

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ: Έτερμπρεκ, 22 Μαΐου 1907 – Βολουβέ-Σαιν-Λαμπέρ, 3 Μαρτίου 1983

ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ: Βέλγιο

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: 20ος αιώνας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Ο Ζωρζ είναι σκιτσογράφος. Από μικρή ηλικία αγαπάει να ζωγραφίζει. Αμέσως μετά την αποφοίτησή του αρχίζει να εργάζεται σε μια εφημερίδα και επινοεί τον χαρακτήρα του φωτορεπόρτερ Τεντέν. Στις αρχές του εικοστού αιώνα, κάνει σκίτσα και γράφει χίλιες περιπέτειες. Έτσι, γίνεται ένας από τους πιο διάσημους σκιτσογράφους του περασμένου αιώνα.

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ: κόμικς, πόλεμος, χρώματα, ταλέντο

ΕΙΔΟΣ: βιογραφία

ΗΛΙΚΙΑ: 9 – 10 ετών

ΣΥΝΤΑΚΤΡΙΑ: Barbara Lachi

ΜΕΣΑ ΣΕ ΜΙΑ ΦΟΥΣΚΑ

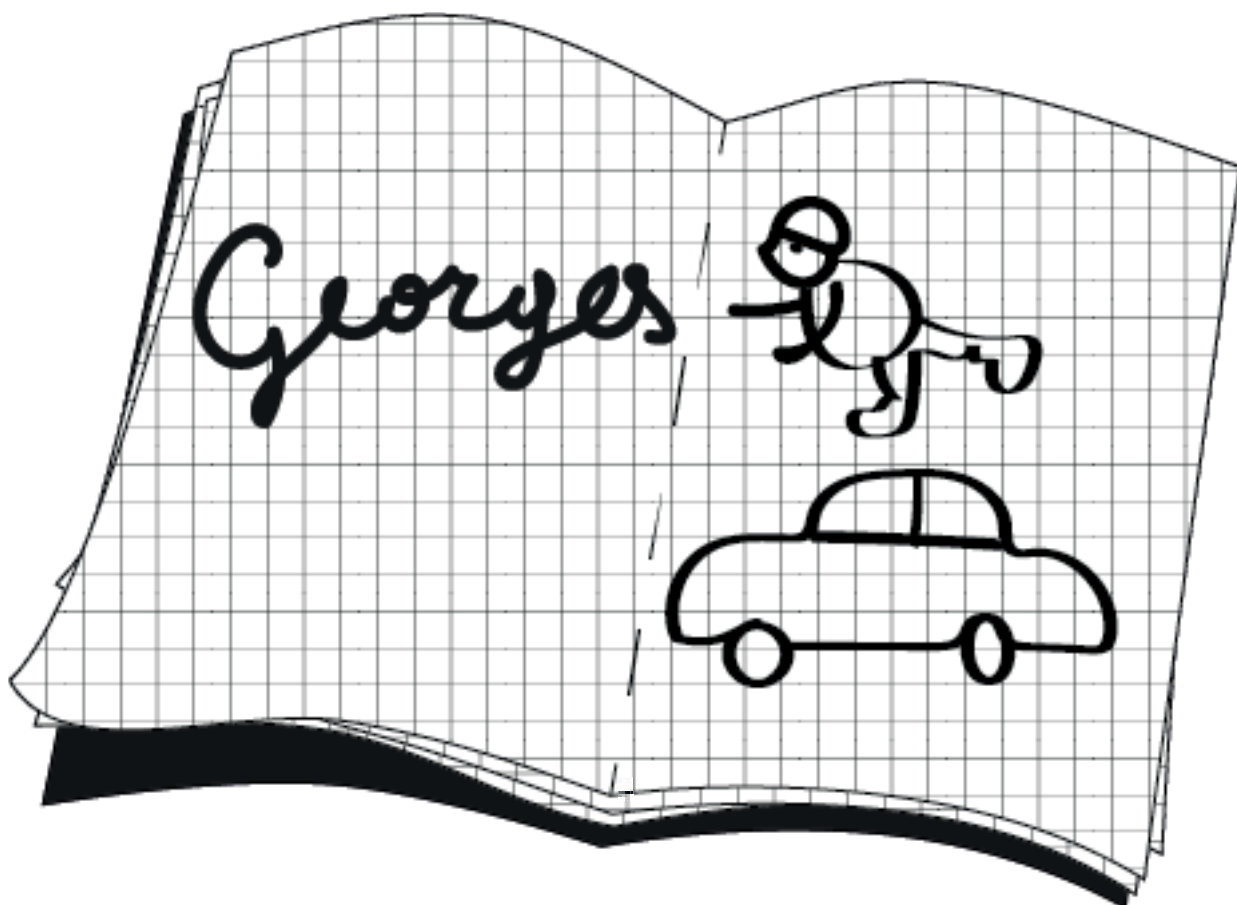
Κάτω από έναν μουντό ουρανό με βροχή, η οικογένεια Ρεμί μετακόμιζε για πολλοστή φορά. Ίσα που είχαν προλάβει να τακτοποιήσουν το τελευταίο έπιπλο και το τελευταίο βιβλίο στη βιβλιοθήκη τους, όταν έφτασε η στιγμή που έπρεπε να ξαναμπούν όλα στα κουτιά για να μετακομίσουν σε νέα διεύθυνση. Στον μικρό Ζωρζ όλα αυτά φαίνονταν άσκοπα και θλιβερά. Ίσως ήταν αυτές οι συνεχείς μετακομίσεις που τον έκαναν ανήσυχο. Έτσι, κάθε φορά που οι γονείς του τον πήγαιναν να επισκεφτεί κάποιους συγγενείς, έπρεπε να παίρνουν μαζί τους χαρτιά και μολύβια. Μόνο έτσι ο Ζωρζ ηρεμούσε και σταματούσε να είναι νευρικός.

Το μικρό αγόρι, οπλισμένο με μολύβια, άρχιζε να ζωγραφίζει και όλο το γκρίζο γύρω του εξαφανιζόταν. Ζωγράφιζε πάνω σε ό,τι έβρισκε: ένα ατμοκίνητο τρένο πίσω από μια καρτ ποστάλ, ένα μικρό μπλε αυτοκινητάκι πίσω από το οπισθόφυλλο ενός βιβλίου ή στις τελευταίες κρυμμένες σελίδες των σχολικών του τετραδίων, τις οποίες γέμιζε με μικρές ιστορίες στρατιωτών. Η ζωγραφική για αυτόν ήταν πηγή χαράς και ζωντάνιας, ενώ του ερχόταν τόσο φυσικά, όσο η αναπνοή.

Μια μέρα, καθισμένος στα τελευταία θρανία, σαν να 'ταν κρυμμένος στο πίσω μέρος της τάξης, ζωγράφιζε απορροφημένος τις καλλιτεχνίες του. Το χέρι του διέγραφε απαλές, χαλαρωτικές, οικείες γι' αυτόν γραμμές. Όταν η δασκάλα σήκωσε το βλέμμα της για να ρίξει μια ματιά στα κεφάλια των μαθητών που την πρόσεχαν, παρατήρησε το κεφάλι του Ζωρζ να 'ναι στραμμένο πάνω στο θρανίο του και την προσοχή του καρφωμένη σε κάτι που έκανε εκεί. «Ρεμί! Κύριε Ρεμί, τι έλεγα; Έλα, μπορείς να σηκωθείς και να επαναλάβεις;» είπε η δασκάλα σχεδόν φωνάζοντας.

Με ήρεμη φωνή και χωρίς δισταγμό, ο Ζωρζ ανέβηκε στον πίνακα και απάντησε στην ερώτηση της δασκάλας του: «Το 1797, με τη Συνθήκη του Κάμπο Φόρμιο, η Αυστρία επιβεβαίωσε την παραχώρηση των Κάτω Χωρών... Ξέρετε, ζωγραφίζω με το δεξί μου χέρι και ακούω με το αριστερό!». Από εκείνη τη στιγμή, και ίσως εξαιτίας αυτής της θρασύτητας του αγοριού, η δασκάλα επέκρινε συχνά τις ζωγραφιές του Ζωρζ. «Δε θα βρεις δόξα με αυτά!» του έλεγε συχνά. Αλλά ο Ζωρζ δε νοιαζόταν, ήθελε απλώς να ζωγραφίζει.

Τα χρόνια περνούσαν μέσα στο γκρίζο και την πλήξη κι έτσι ο Ζωρζ συνέχιζε να ζωγραφίζει. Σε ηλικία δεκατριών ετών, οι γονείς του τον έστειλαν στο οικοτροφείο Σαιν-Μπονιφάς στις Βρυξέλλες και τον έγραψαν στους προσκόπους, παρότι ο ίδιος δεν ήθελε. Ο Μεγάλος Πόλεμος, που είχε καταστρέψει ολόκληρη την Ευρώπη, είχε μόλις τελειώσει. Ο Ζωρζ συνέχισε τη σχολική του φοίτηση, διαπρέποντας σε όλα τα μαθήματα εκτός από το... σχέδιο! Κι αυτό γιατί στο σχολείο του μπορούσε να σχεδιάζει μόνο γεωμετρικά στερεά και τις σκιές τους, ευθείες γραμμές και τετράγωνα με χάρακα καθώς και τέλειους κύκλους με πυξίδα. Κάθε πινελιά ή γραμμή τού κόστιζε απίστευτη προσπάθεια, αφού το χέρι του ήθελε να ακολουθήσει άλλες διαδρομές, άλλα σχήματα και περιγράμματα. «Γιατί να σπαταλάμε χαρτιά και μολύβια σε τέτοια άχρηστα πράγματα;» απορούσε γεμάτος δυσανασχέτηση ο Ζωρζ.

Τους μήνες που ήταν στην κατασκήνωση με τους προσκόπους, ο Ζωρζ, τον οποίο όλοι αποκαλούσαν «περίεργη αλεπού», ζωγράφιζε καουμπόηδες και Ινδιάνους. Γέμιζε ολόκληρα τετράδια με πρόσωπα που καλύπτονταν από μεγάλα δερμάτινα καπέλα ή από σειρές φτερών σαν φτερωτές περικεφαλαίες. Ο Ζωρζ άρχισε να υπογράφει τις καλλιτεχνίες του με ένα όνομα που ο ίδιος επινόησε. Συνδυάζοντας γράμματα από το επώνυμο και το όνομά του, δημιούργησε το ψευδώνυμο «Ερζέ». Έβαλε πρώτα, με αναγραμματισμό, τα αρχικά γράμματα του επωνύμου του και στη συνέχεια εκείνα του μικρού του ονόματος. «Ερ-ζέ! Ακούγεται πολύ ωραίο! Έτσι θα αποκαλώ τον εαυτό μου στο εξής!» είπε με ικανοποίηση.

Αφού τελείωσε το λύκειο, ξεκίνησε να ψάχνει για δουλειά, κάνοντας περιστασιακά κάποια σχέδια για μια μικρή ημερήσια εφημερίδα που ονομαζόταν «Vingtième Siècle», δηλαδή «Εικοστός Αιώνας». Ήταν δύσκολα χρόνια για όλους, σκοτεινά χρόνια. Αν και ο Μεγάλος Πόλεμος είχε τελειώσει, κάτι πιο σκοτεινό σερνόταν στην Ευρώπη, σαν πύον μολυσμένο και παχύρρευστο. Ο φασισμός και ο ναζισμός είχαν αρχίσει να εξαπλώνονται παντού. Ένα σκοτεινό χάσμα είχε δημιουργηθεί στις ψυχές πολλών, το οποίο γέμιζε με αυτό το δηλητήριο: πρωτοφανή εγκλήματα διαπράττονταν στο όνομα ολοκληρωτικών, βάνουσων, ρατσιστικών και βίαιων καθεστώτων.

Στο μεταξύ, στην εφημερίδα όπου εργαζόταν πλέον ο Ερζέ, του ζήτησαν να σχεδιάσει τις περιπέτειες ενός νεαρού δημοσιογράφου και του σκύλου του. Στο άκουσμα της νέας δουλειάς που του ανέθεσαν, ο Ερζέ είδε αμέσως το στρογγυλό πρόσωπο ενός αγοριού με έξυπνο βλέμμα και μαλλιά που στέκονται ζωηρά να εμφανίζονται σταδιακά πάνω στο χαρτί του. Δίπλα του στεκόταν ο πιστός του σκύλος. «Θα τον ονομάσω Τεντέν! Και τον σκύλο Μιλού!» αναφώνησε ενθουσιασμένος. Οι περιπέτειες που έγραφε ο Ερζέ εντυπωσίαζαν τους αναγνώστες και, καθώς οι εβδομάδες περνούσαν, η εφημερίδα έβλεπε τις πωλήσεις της να τριπλασιάζονται. Στην αρχή ο ίδιος δε φαινόταν και πολύ ευχαριστημένος με τον εαυτό του, ένιωθε σαν να είχε πάει σε ένα πάρτι με ένα παλιό, κουρελιασμένο κοστούμι, αλλά παρ' όλα αυτά συνέχισε να ζωγραφίζει.

Το δεξί του χέρι ωστόσο, σε αντίθεση με το αριστερό που μπορούσε να ακούει, πέρα από τα αριστοτεχνικά σχέδια και σκίτσα, άρχισε να κάνει και τον ρωμαϊκό χαιρετισμό, αυτόν που έκτοτε συνδέθηκε και με τον φασισμό... Μερικές φορές οι άνθρωποι παίρνουν κακές αποφάσεις, έστω και μόνο για να συνεχίσουν να ζωγραφίζουν. Αυτό συνέβη και στον Ερζέ. Καθώς ο Τεντέν πήγαινε από τη μια περιπέτεια στην άλλη, από το ένα βιβλίο στο άλλο, μαζί με άλλους χαρακτήρες που γέμιζαν τις ιστορίες του, όπως ο Κουίκ και ο Φλούπκε, ο Ερζέ σχεδίαζε παράλληλα και για εφημερίδες που συνεργάζονταν με τα δικτατορικά καθεστώτα.

Εν τω μεταξύ, μελετώντας τα αμερικανικά κόμικς και μιμούμενος το στιλ γραφής τους, ο Ερζέ είχε ξεκινήσει να γράφει τους διαλόγους των ηρώων του μέσα στις λεγόμενες «φούσκες», μικρά στρογγυλά ή τετράγωνα λευκά κενά που έβγαιναν κατευθείαν από το στόμα των χαρακτήρων. Αυτό έκανε τους διαλόγους πιο άμεσους και ζωντανούς. Άρχισε επίσης να καταγράφει τις ιδέες του, καθώς αναζητούσε έμπνευση για να γράψει μια νέα περιπέτεια για τον Τεντέν. Ωστόσο, ήθελε κάτι διαφορετικό από αυτό που είχε κάνει στις προηγούμενες ιστορίες, όπου τα σκηνικά ήταν φανταστικά και βασίζονταν σε στερεότυπα και προκαταλήψεις. Ήθελε να σχεδιάσει κάτι που να είναι πραγματικό.

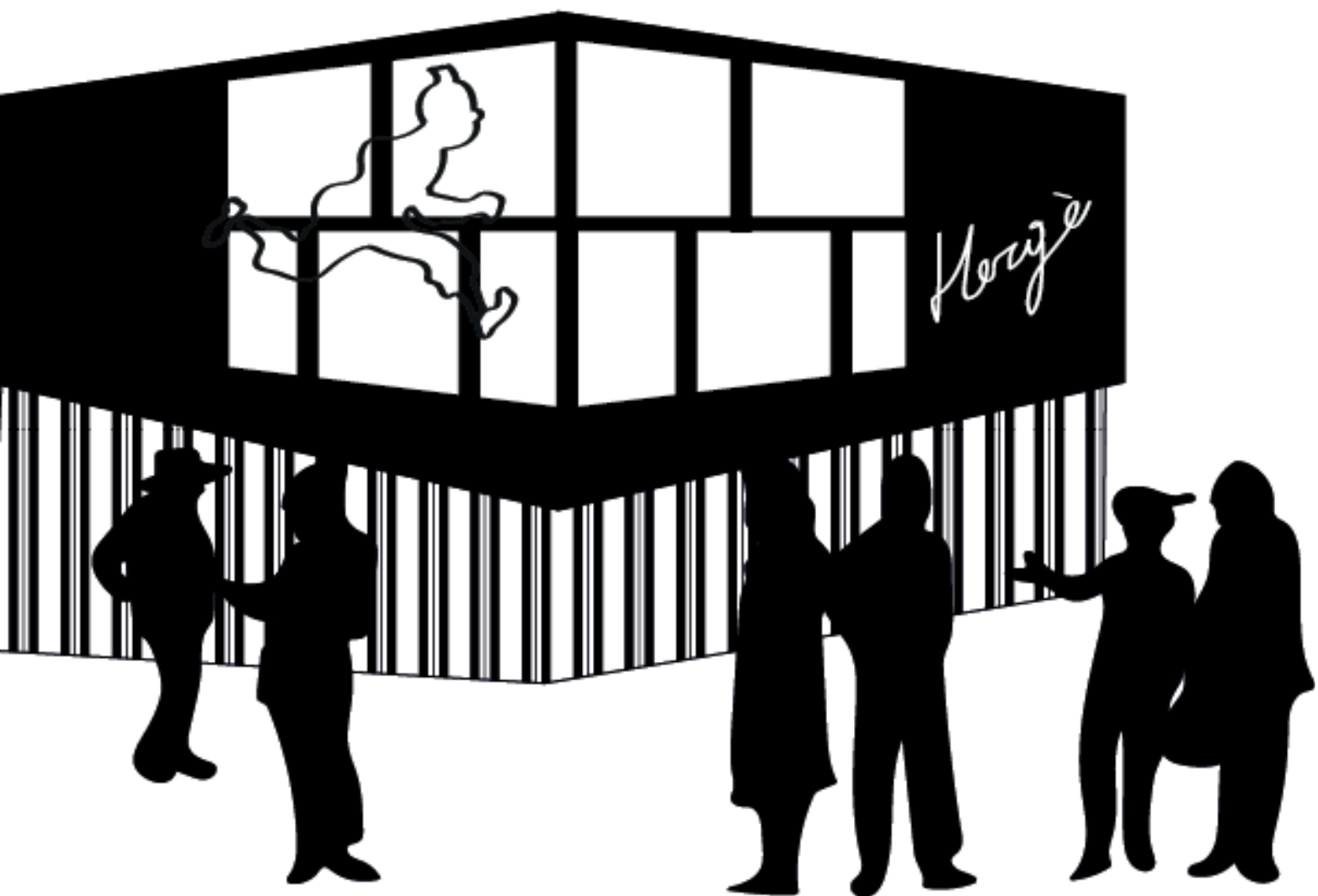
Μια μέρα, ενώ αναζητούσε πληροφορίες και εικόνες από την Κίνα, για εκεί δηλαδή όπου ήθελε να τοποθετήσει τη νέα του ιστορία, γνώρισε έναν νεαρό Κινέζο καλλιτέχνη με το όνομα Τσανγκ. Ήταν φίλια με την πρώτη ματιά! Ο Τσανγκ και ο Ερζέ ήταν σύγχρονοι, είκοσι επτά ετών και οι δυο. Μοιράζονταν πολλά κοινά στοιχεία, λες και ο καθένας είχε γνωρίσει τον δεύτερο εαυτό του. Ο Τσανγκ τού δίδαξε την τέχνη της κινέζικης καλλιγραφίας με την πέτρα μελάνης γιαν τσί («yàn tāy»), που μεταμορφώνει το σχέδιο σε κάτι πιο ζωντανό, πιο αληθινό. Ο Τσανγκ τού μίλησε επίσης για τη χώρα του, τον δίδαξε ό,τι μπορούσε σχετικά με τον πολιτισμό και τη φιλοσοφία της και του έδειξε πώς να παρατηρεί τη φύση. «Κοίτα αυτό το δέντρο, είναι σαν εσένα: έχει ψυχή, αισθάνεται, αναπνέει. Δεν είναι απλώς μέρος του φυσικού τοπίου». Έτσι, η φίλια τους άλλαξε βαθιά τον τρόπο σχεδίασης του Ερζέ, ο οποίος έγινε πιο προσεκτικός, πιο σχολαστικός και λιγότερο επιφανειακός.

Ο πόλεμος είχε πια φουντώσει στις πόλεις και, ίσως για να ξεφύγει από τη φρίκη, ο Ερζέ επινόησε ιστορίες διαφυγής για τον Τεντέν και τους αναγνώστες του. Τα βιβλία του έγιναν πολύχρωμα καθώς η παγκόσμια σύγκρουση έφτανε τελικά στο τέλος της. Ωστόσο, εκείνες τις τελευταίες ημέρες του πολέμου, ο Ερζέ και άλλοι συντάκτες και δημοσιογράφοι της εφημερίδας «Το Απόγευμα», «Λε Σουάρ» για τους Βέλγους, που τάσσονταν υπέρ του καθεστώτος, συνελήφθησαν για συνεργασία με το καθεστώς. Ο Ερζέ είχε σχεδιάσει μόνο εικόνες και ποτέ δεν είχε δείξει υποστήριξη προς το καθεστώς με δημοσιεύσεις άρθρων, αλλά συνελήφθη ούτως ή άλλως και φυλακίστηκε για ένα μικρό χρονικό διάστημα. Σαν τιμωρία, εμποδίστηκε η έκδοση των βιβλίων του.

Μετά τη λήξη του πολέμου, ωστόσο, χάρη στον πρώην στρατιώτη Ρεϊμόντ Λεμπλάνκ, ο οποίος λάτρευε τις ιστορίες του Τεντέν, ο Ερζέ επέστρεψε στην αφήγηση ιστοριών και στις εκδόσεις στην εφημερίδα που ίδρυσε ο Λεμπλάνκ με την ονομασία «Η εφημερίδα του Τεντέν». Ο Ερζέ επινόησε νέους χαρακτήρες που συνέχισαν να εμπλουτίζουν τις περιπέτειες του Τεντέν, μέσα στους οποίους ίσως αναγνώριζε κι αντανakλούσε τον ίδιο του τον εαυτό. Αλλά, αν ως παιδί οι ζωγραφιές του τον ηρεμούσαν, μεγαλώνοντας δεν τον κρατούσαν πάντα ασφαλή από τις φοβίες και τα φαντάσματα.

Στα χρόνια που ακολούθησαν έγινε ακόμα πιο διάσημος και οι ιστορίες του μεταφράστηκαν και διαβάστηκαν σε όλες τις γλώσσες. Χτίστηκε ένα μουσείο αφιερωμένο στη ζωή και το ταλέντο του. Το ταλέντο ενός σκιτσογράφου, ενός παραμυθά και ενός ανθρώπου που η ζωή του ήταν ασπρόμαυρη, όπως ακριβώς και τα πρώτα του σχέδια. Πεθαίνοντας, πήρε μαζί του και τον χαρακτήρα του Τεντέν, γιατί, όπως του άρεσε συχνά να επαναλαμβάνει, «ο Τεντέν είμαι εγώ!».

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Όλο το περιεχόμενο είναι αδειοδοτημένο σύμφωνα με το NC-ND 4.0

Το έργο STORIAS συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα ERASMUS+ της Ε.Ε. Το περιεχόμενό του αντικατοπτρίζει τις απόψεις των συγγραφέων και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχει.

(Κωδικός έργου: 2021-1-FR01-KA220-SCH-000029483).